

STORTINGET

Innst. 248 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 38 S (2023–2024)

Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til godtakelse av forordning (EU) 2021/1148 om opprettelse av ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk som del av Fondet for helhetlig grenseforvaltning (videreutvikling av Schengen-regelverket) og inngåelse av avtale mellom Norge og EU om tilleggsregler for ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk, som en del av Fondet for helhetlig grenseforvaltning, for perioden 2021–2027

Til Stortinget

Sammendrag

Europaparlamentet og Rådet for den europeiske union vedtok 7. juli 2021 Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1148 om opprettelse av ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk som del av Fondet for helhetlig grenseforvaltning. Forordningen innebærer en videreutvikling av Schengen-regelverket.

Ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk, også kalt BMVI, er en del av EUs migrasjons- og grenseforvaltning og skal særlig støtte kontrollen på felles yttergrense og bidra til videreutvikling av visumpolitikk gjennom omfordeling av ressurs-er.

Som en del av gjennomføringen av EUs langtidsbudsjett (MFF) for perioden 2021–2027 er det opprettet tre fond på justis- og innenriksområdet: Fondet for asyl og migrasjon, Fondet for indre sikkerhet og Fondet for

helhetlig grenseforvaltning. Fondet for helhetlig grenseforvaltning (IBMF) består av to finansielle støtteordninger, henholdsvis ordningen for økonomisk støtte til tollkontrollutstyr og ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk (BMVI). Norge har deltatt i forhandlingene om BMVI da kun denne ordningen er Schengen-relevant.

Siktemålet med ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk er å styrke samfunnsikkerheten i Schengen-området og opprettholde retten til fri bevegelse på territoriet. Dette skal skje gjennom å bidra med finansiering til tiltak som fremmer en helhetlig og likeartet forvaltning av den felles yttergrensen og det felles visumregelverket.

BMVI vil bidra til at gjennomføringen og etterlevelsen av fellesskapsregelverket om grenser og visum styrkes i alle medlemsstatene. Kriteriene for fordeling av midler er tilpasset slik at statene med de største utfordringene vil motta de største midlene. Som for de tidligere finansieringsordningene vil Norge være en netto bidragsyter til ordningen. At også andre medlemsstater styrker sin ivaretagelse av den felles yttergrensen innebærer samtidig en klar fordel for Norge, blant annet ved reduksjon i omfanget av ulovlig migrasjon til Schengen-området og dermed i omfanget av sekundærmigrasjon innenfor Schengen-området. Det vil også bidra til økt sikkerhet ved at kontrollen av personer som krysser yttergrensen blir forbedret, og omfanget av alvorlig grenseoverskridende kriminalitet kan bli redusert.

Det er ikke behov for lov- eller forskriftsendringer for å gjennomføre BMVI eller tilleggsavtalen. Gjennomføring av forordningen og avtalen krever imidlertid årlige bevilgningsvedtak og anses å være en sak av særlig stor viktighet. Stortingets samtykke til godtakelse av for-

ordningen og inngåelse av avtalen er derfor nødvendig etter Grunnloven § 26 andre ledd.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Odd Harald Hovland, Hadia Tajik og Camilla Maria Brekke, fra Høyre, Ingunn Foss og Irene Heng Lauvsnes, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Helge André Njåstad og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til at Justis- og beredskapsdepartementet i proposisjonen ber om Stortingets samtykke til godkjenning av forordning (EU) 2021/1148 om opprettelse av ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk (BMVI) som en del av Fondet for helhetlig grenseforvaltning.

Komiteen merker seg at formålet med ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk er å bidra til å sikre en helhetlig forvaltning på europeisk nivå av den felles yttergrensen, og enhetlig gjennomføring av det felles visumregelverket. Videre er det også et formål at det skal bidra til å styrke samfunnsikkerheten i Schengen-området og opprettholde retten til fri bevegelse på territoriet.

Komiteen merker seg at det gjennom BMVI skal gis økonomisk støtte til tiltak i medlemsstatene som blant annet legger til rette for lovlig kryssing av den felles yttergrensen, forebygging og forhindring av ulovlig migrasjon og grensekryssende kriminalitet, og styrking av håndteringen av migrasjonsstrømmer.

Komiteen viser til at ordningen forutsetter at Norge som Schengen-medlem forskuddsvis tildeler midler til prosjekter som er støtteberettiget fra fondet over statsbudsjettet, og at vi kan forvente etterskuddsvis refusjoner fra EU. Komiteen merker seg at investeringsprosjekter som hovedregel er berettiget til en refusjon på 75 pst. av de totale prosjektutgiftene, mens driftsprojekter og enkelte særskilte tildelinger kan motta refusjoner på inntil 100 pst. av de totale prosjektutgiftene.

Komiteen merker seg videre at Norge har gjennomført en lang rekke forbedringsprosjekter som har vært støtteberettiget gjennom ordningene fra 2007 til 2020, samt at Norge og de øvrige medlemsstatene også har mottatt midler gjennom ordningene til gjennomføring av de felles IT-systemene for blant annet grensekontroll.

Komiteen viser også til at det er inngått avtale mellom Norge og EU om tilleggsregler for ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpoli-

tikk, og merker seg at avtalen inneholder nødvendige regler for å gjennomføre forordningen og for Norges deltagelse i BMVI, blant annet om EU-kommisjonen og Revisjonsretten sin kontrollmyndighet. Komiteen merker seg at kontrollen gjennomføres i samarbeid med norske myndigheter, på samme måte som for den tidligere grense- og visumordningen, og som for Yttergrensefondet som gjaldt før det igjen.

Komiteen merker seg at avtalen med tilleggsregler fastsetter det norske bidraget til årlige faste summer på 30,4 mill. euro i perioden 2023 til 2025, og at det for årene 2026 og 2027 skal tas utgangspunkt i BNP-tallene som er kjent pr. 31. mars 2026 for alle deltagende stater.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, mener det er riktig med en styrking av grensekontroll i Schengenområdet. Det er viktig at det utvikles systemer som er både effektive og trygge. Norge vil med denne avtalen bidra med betydelige midler, men Norge vil også kunne søke på disse midlene til prosjekter som styrker grenseforvaltningen. Denne saken viser at EU tar grenseforvaltning og visumpolitikk på alvor, og Norge har en stor fordel av å være med på dette samarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at siktemålet med ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk er å styrke samfunnsikkerheten i Schengen-området og opprettholde retten til fri bevegelse på territoriet. Disse medlemmer viser videre til at dette skal skje gjennom å bidra med finansiering av tiltak som fremmer en helhetlig og likeartet forvaltning av den felles yttergrensen og det felles visumregelverket.

Disse medlemmer mener at BMVI vil bidra til at gjennomføringen og etterlevelsen av fellesskapsregelverket om grenser og visum styrkes i alle medlemsstatene. Disse medlemmer viser til at kriteriene for fordeling av midler er tilpasset slik at statene med de største utfordringene vil motta de største midlene. Disse medlemmer merker seg videre at Norge vil være en netto bidragsyter til ordningen, på samme måte som en har vært ved de tidligere finansieringsordningene.

Disse medlemmer mener at når også andre medlemsstater styrker sin ivaretagelse av den felles yttergrensen, innebærer det samtidig en klar fordel for Norge, blant annet ved reduksjon i omfanget av ulovlig migrasjon til Schengen-området og dermed i omfanget av sekundærmigrasjon innenfor Schengen-området. Disse medlemmer mener det er sannsynlig at dette bidrar til økt sikkerhet ved at kontrollen av personer som krysser yttergrensen blir forbedret, og at omfanget

av alvorlig grenseoverskridende kriminalitet kan bli redusert.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Schengen-samarbeidet er under stadig utvikling. Dette flertallet deler forståelse for at dagens ordning må driftes og forvaltes innenfor økonomiske ordninger som kommer frem av forordningen som er til behandling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti mener på generelt grunnlag at det er fornuftig med en større evaluering av Schengen-avtalens konsekvenser.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en offentlig evaluering av Schengen-avtalens konsekvenser.»

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Justiskomiteen oversendte foreløpig avgitt innstilling til utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse i brev av 1. mars 2024. Utenriks- og forsvarskomiteen viste i brev av 7. mars 2024 til justiskomiteens utkast til innstilling til Prop. 38 S (2023–2024) og hadde for øvrig ingen merknader.

Oslo, i justiskomiteen, den 19. mars 2024

Helge André Njåstad

leder

Odd Harald Hovland

ordfører

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utarbeide en offentlig evaluering av Schengen-avtalens konsekvenser.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i

1. godtakelse av forordning (EU) 2021/1148 om opprettelse av ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk som del av Fondet for helhetlig grenseforvaltning (videreutvikling av Schengen-regelverket),
2. inngåelse av avtale mellom Norge og EU om tilleggsregler for ordningen for økonomisk støtte til grenseforvaltning og visumpolitikk, som del av Fondet for helhetlig grenseforvaltning, for perioden 2021–2027.

